

NA SLOVENSKU PRACUJE NA NOČNÝCH ZMENÁCH NAJVÄČŠÍ PODIEL PRACUJÚCICH Z EÚ

Podľa dotazníkového prieskumu Eurostatu bol podiel pracujúcich na nočných zmenách v roku 2023 na Slovensku 11,2 %. Je to najviac v EÚ, kde je priemer (4,6 %) menej ako polovičný (Graf 1).

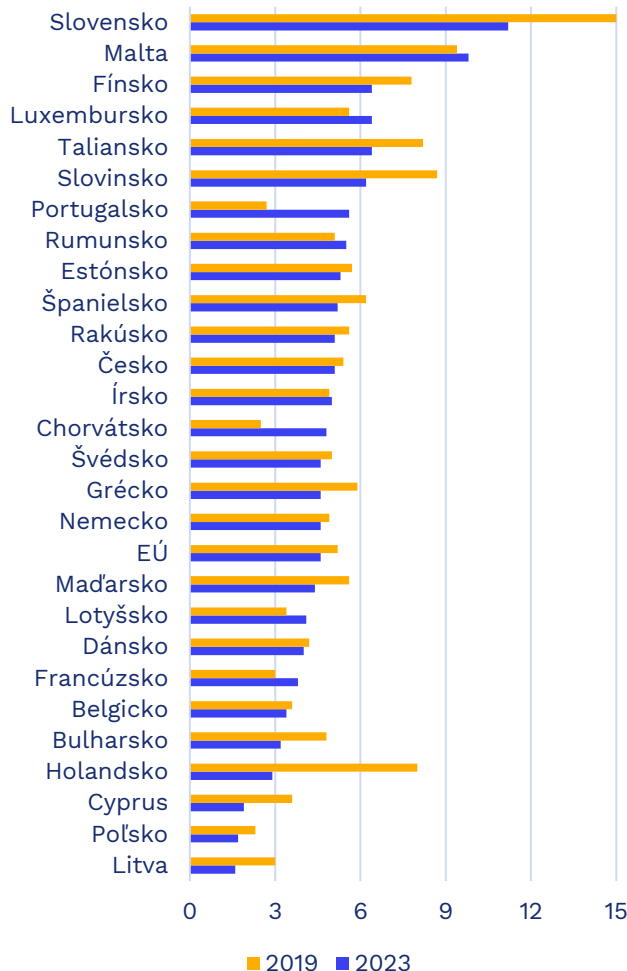
- Slovensko má dlhodobo najvyšší podiel pracujúcich na nočných zmenách. Najvyššiu hodnotu sme mali v roku 2006 (17,4 %). Prudký pokles nastal v roku 2020, čo súvisí s pandemiou a poklesom zamestnanosti v priemysle.
- U mužov bol vlani podiel pracujúcich na nočné zmeny vyšší (13,2 %) ako u žien (8,9 %).
- Jednou z príčin vysokého podielu nočnej práce je rozsiahla priemyselná produkcia. Viaczmenná prevádzka vo výrobe umožňuje intenzívnejšie využitie kapacít, avšak na úkor vyššieho zdravotného rizika pre zamestnancov.
- Podľa zákonníka práce hovoríme o nočnej zmene, ak je jej prevažná časť od 22. do 6. hodiny. Práca v noci zvyšuje riziko metabolických porúch, rakoviny, srdcovo-cievnych ochorení a vplyva na duševné zdravie (Inštitút pre výskum práce a rodiny).
- Príplatky za nočnú prácu sú momentálne 1,72 €/h a v budúcom roku stúpnu na 1,88 €, keďže sú naviazané na minimálnu mzdu, ktorá bude zvýšená.
- Celkovo na zmeny na Slovensku vlani pracovalo 23 % zamestnancov, čo je 8. najvyšší podiel v EÚ.

VLÁDA CHCE ROZVOJOM INFRAŠTRUKTÚRY POMÔČť REGIÓM SUSEDIACIM S UKRAJINOU

Začiatkom októbra vláda schválila Rámec zapojenia SR do obnovy Ukrajiny, ku ktorému ISA vypracovala analytický podklad. Súčasťou materiálu sú projekty posilnenia cezhraničnej osobnej železničnej dopravy, zvýšenia kapacity priechodu Vyšné Nemecké-Užhorod a cezhraničného prenosu elektriny.

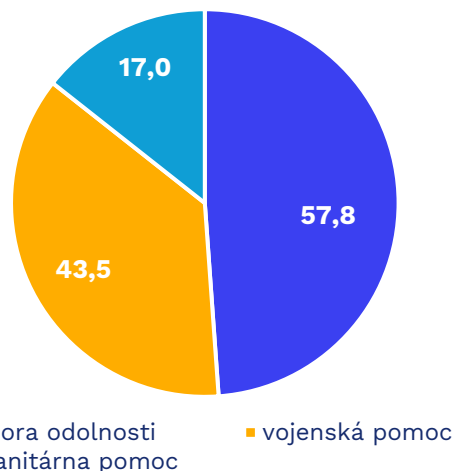
- Cieľom vlády je najmä hospodársky rozvoj východného Slovenska a posilnenie konektivity medzi Ukrajinou a EÚ. Na zlepšenie cezhraničnej mobility ľudí a tovaru ISA odporúča posilniť dopravné (D1, Via Carpathia) a logistické kapacity (prekladiská) v prihraničnom regióne. Dobré akademické zázemie umožňuje rozvoj spolupráce vo vzdelávaní, vede a výskume.
- Zapojenie Slovenska do obnovy Ukrajiny je súčasťou širšej snahy EÚ poskytnúť Ukrajine ekonomickú, vojenskú a humanitárnu podporu takmer 120 miliárd eur (Graf 2). Z toho 50 miliárd eur EÚ vyčlenila na roky 2024-2027, o ktoré sa môže uchádzať aj Slovensko cez projekty zamerané napríklad na zlepšenie cezhraničnej dopravnej a energetickej infraštruktúry či na ekonomickú spoluprácu.

Graf 1: Podiel zamestnaných ľudí pracujúcich na nočné zmeny v roku 2019 a 2023 (%)

Zdroj: Eurostat

Graf 2: Plánovaná pomoc EÚ Ukrajine od začiatku konfliktu v roku 2022 (v miliardách €)

Poznámka:

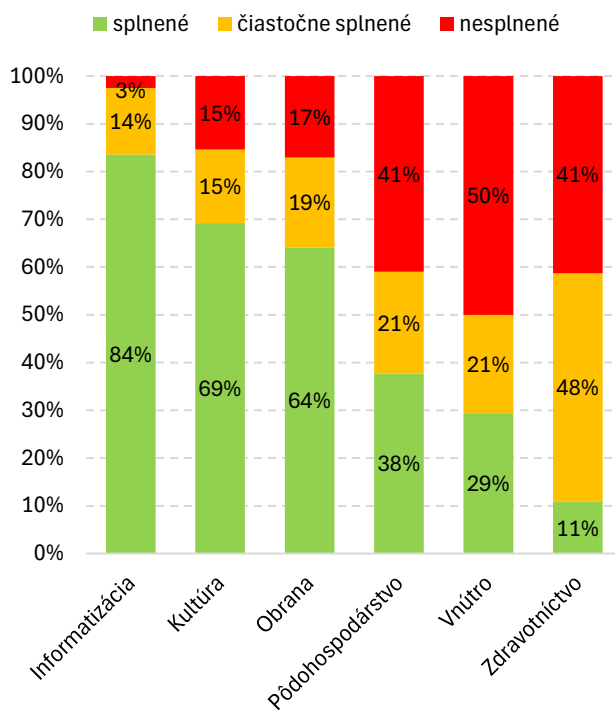
Podpora odolnosti – hospodárska, sociálna, finančná

ÚLOHY Z REVÍZIÍ VÝDAVKOV NAJLEPŠIE PLNIL REZORT INFORMATIZÁCIE, KULTÚRY A OBRANY

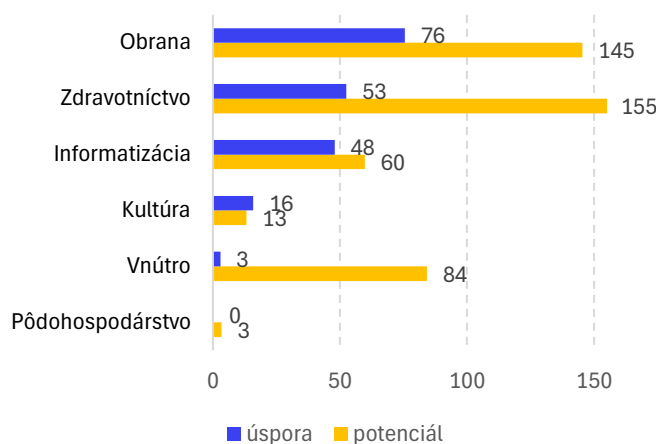
Ku koncu roka 2023 sa úlohy z revízií výdavkov plnili najlepšie v oblasti informatizácie, kultúry a obrany, najhoršie v pôdohospodárstve, vnútre a zdravotníctve (Graf 3). Z potenciálnych kumulovaných úspor 462 miliónov eur sa podarilo ušetriť 195 miliónov eur, teda 42 % (Graf 4).

- Inštitút ISA vo svojej Súhrnnej implementačnej správe za rok 2023 vyhodnotil plnenie úloh a opatrení z revízií výdavkov na základe ukazovateľov a cieľov podľa platných implementačných plánov.
- V informatizácii bolo vo štvrtom a zároveň poslednom roku implementácie plnenie úloh najlepšie. K efektívnejšiemu riadeniu a financovaniu štátnych IT služieb prispeli novovytvorené metodiky a vyhlášky. Rezort dosiahol úspory 48 miliónov eur (80 %) z potenciálnych úspor 60 miliónov, najmä uplatnením kontroly IT výdavkov (prevažne v IT projektoch) a centrálnym obstarávaním licencií.
- Ministerstvo kultúry má dobre nastavené riadenie investícií. Vypracovalo zámer zákona o sponzoringu v kultúre a priemysle. Rezort kumulatívne (od začiatku platnosti revízie) usporil takmer 16 miliónov eur, hlavne na údržbe hardvéru a softvéru digitalizačných pracovísk (Graf 5).
- Rezort obrany vypracoval Analýzu možností doplnovania ozbrojených síl personálom v kontexte demografického vývoja v SR. Vďaka úprave Smernice o vyzbrojovaní budú medzinárodné tendre systematicky posudzované pri príprave projektu. Pre valorizáciu plátov profesionálnych vojakov v dôsledku bezpečnostných zmien vlani rezort neušetril, úspora 76 miliónov je z rokov 2021-2022.
- V zdravotníctve sa plnili úlohy postupne, keďže rok 2023 bol prvým rokom implementácie aktualizovanej revízie. Podarilo sa usporiť 52,5 miliónov eur, čo je naplnenie potenciálu na 34 % (155,1 miliónov). Úsporné opatrenia boli hlavne v liekovej politike, zjednodušila sa kategorizácia inovatívnych liekov, generík a biosimilárov. Napriek týmto úsporám celkové výdavky na lieky rastú.
- Rezort vnútra zaostáva v plnení úloh, ktoré sa týkajú organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva a efektívnejšieho využívania vládneho online úložiska dát (cloud). Dosiahol úspory 3 milióny eur, čo sú len 4 % potenciálu.
- V pôdohospodárstve plnenie úloh mešká, napríklad podpora začínajúcich poľnohospodárov a vykonanie procesno-organizačného auditu. Rezort nerealizoval úspory napriek nízkemu potenciálu (3,4 milióna eur).
- Súhrnnú implementačnú správu za rok 2023 a podrobné hodnotenia jednotlivých opatrení vzala na vedomie vláda SR 15. októbra 2024.

Graf 3: Plnenie vyhodnocovaných úloh z revízií výdavkov ku koncu roka 2023 (%)

Graf 4: Kumulatívna* úspora a potenciál do konca roka 2023 (milióny €)

*Kumulatívny = za všetky roky od začiatku trvania revízie

Graf 5: Percentuálne plnenie kumulatívnych úspor voči potenciálu ku koncu 2023

